

Metsäkoneyritysten nykytila ja näkymät

**Puuhuoltoalan keväthuolto! -seminaari
12.5.2022**

**Simo Jaakkola
varatoimitusjohtaja**

Puunkorjuuala

- Yrityksiä n. 1400 (liikevaihto > 100 000 e/v)

Liikevaihtoluokka	Lukumäärä
100 000 – 399 999	789
400 000 – 1 999 999	470
2 000 000 – 9 999 999	118
10 000 000 – 39 999 999	10

- Työntekijöitä n. 7100

Lähde: Tilastokeskus

Asian tarkastelun näkökulmat

- Kannattavuus
- Ilmapiiri
- Näkymät

1. KANNATTAVUUS

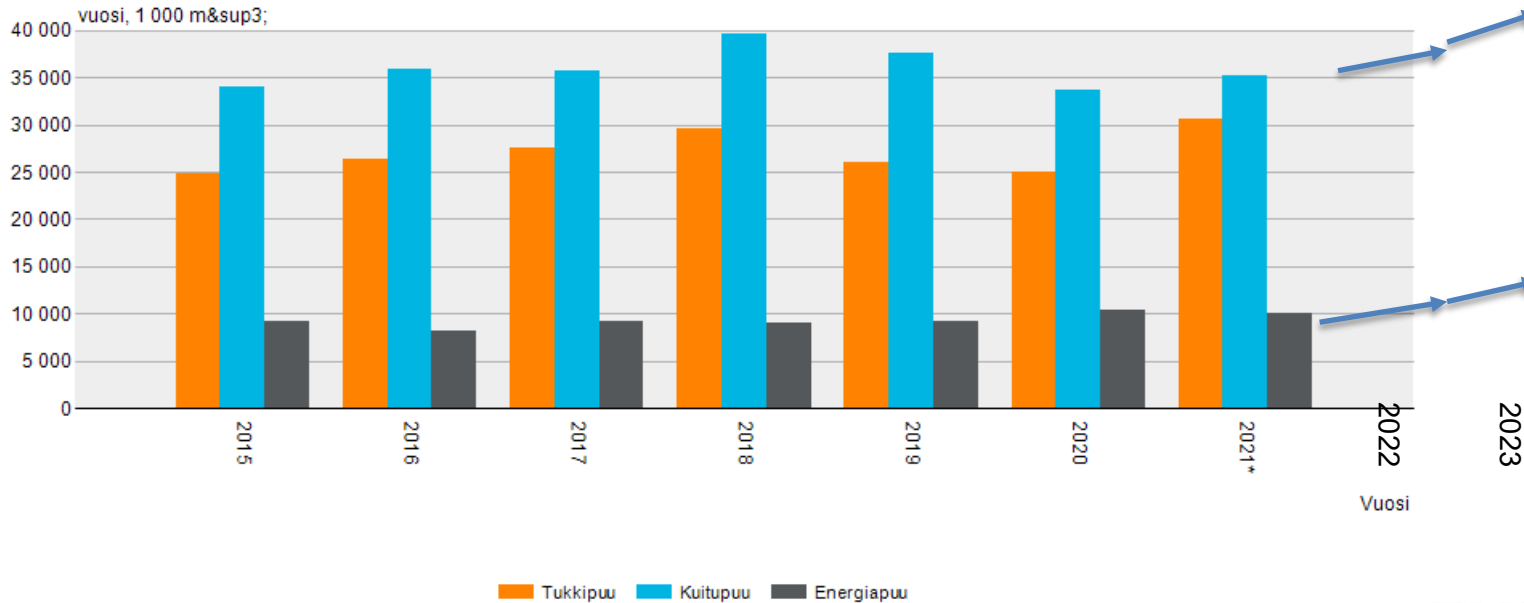
- A) Kysyntä
- B) Urakoinnin hinnat
- C) Kustannukset
- D) Tuottavuus

1. a) Kysyntä:

- **Hakkuukertymä** (teollisuuspuu + energiapuu)
 - voimakas nousu v. 2015-2018 ; 68 milj. m³ → 78 milj. m³
 - voimakas lasku v. 2019-2020, 78 milj.m³ → 69 milj. m³
 - **voimakas nousu** 2021 69 milj.m³ → 75 milj.m³
 - **nousee** edelleen 2022 ? (UPM lakko alensi kysyntää)

Hakkuukertymä omistajaryhmittäin ja maakunnittain 2015- muuttujina Puutavaralaji ja Vuosi.
KOKO MAA, Kaikki yhteensä, Kaikki puulajit.

**KYSYNTÄ
KUNNOSSA**

EYRITTÄJÄT

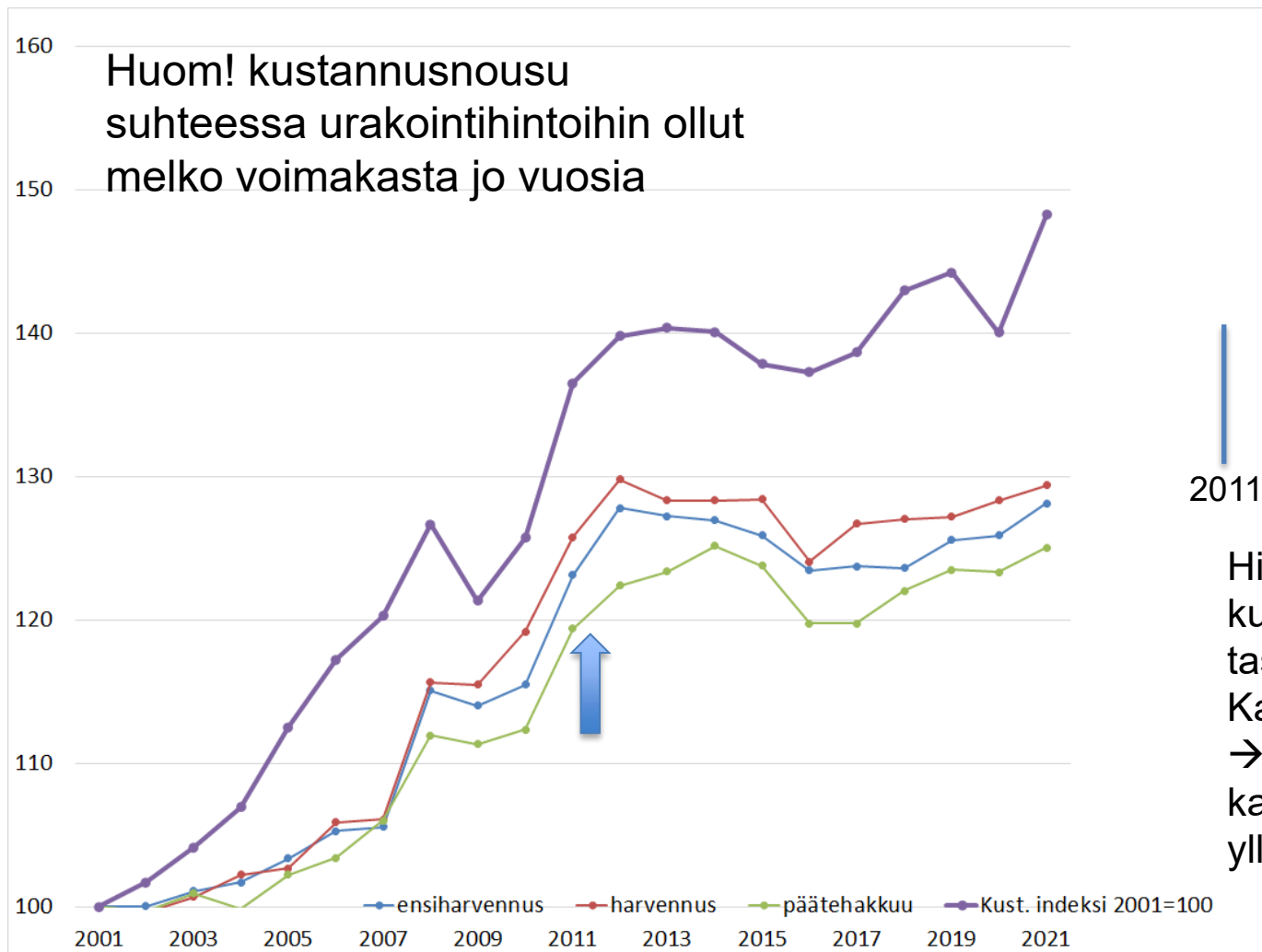
Lähde:Luke

Taustaa puun kysynnän kasvulle – korona, sota, turve, sähkö

- **Korona** virkisti etenkin tee se itserakentamista globaalisti, etäostokset tarvitsi paljon pakkausmateriaalia
- **Jyrsinpolttoturpeen tuotanto** on romahtanut v. 2018– v.2021 yhdeksäsosaan
 - (18,3 Mm³ → 2,1 Mm³) → iso osa korvataan puulla (kotimaa/tuonti)
- **Korkea sähkön hinta** ja pitkä talvi
 - sähkön ja lämmön tuotanto kulutti turvevarastoja, jotka uhkasivat jäädä käsiin
 - Tarve kartuttaa myös turvevarastoja
 - Luo energiapuulle lisää tarvetta
- **Puun (energia- ja teollisuus-) tuonti Venäjältä loppuu (sota)**
 - n. 9-10 miljoonaa m³ tuontipuuta korvattavana (kotimaa/tuonti), ellei tuotantoa vähennetä
- **Toimitusvarmuus** heikkeni yhä enemmän → tarve vahvistaa kotimaista hankintaa
- **Huoltovarmuutta** ei enää olekaan kotimaisilla polttoaineilla → turvattava

1. b ja c URAKOINTIHINNAT ja KUSTANNUKSET

2011, 2017, 2021

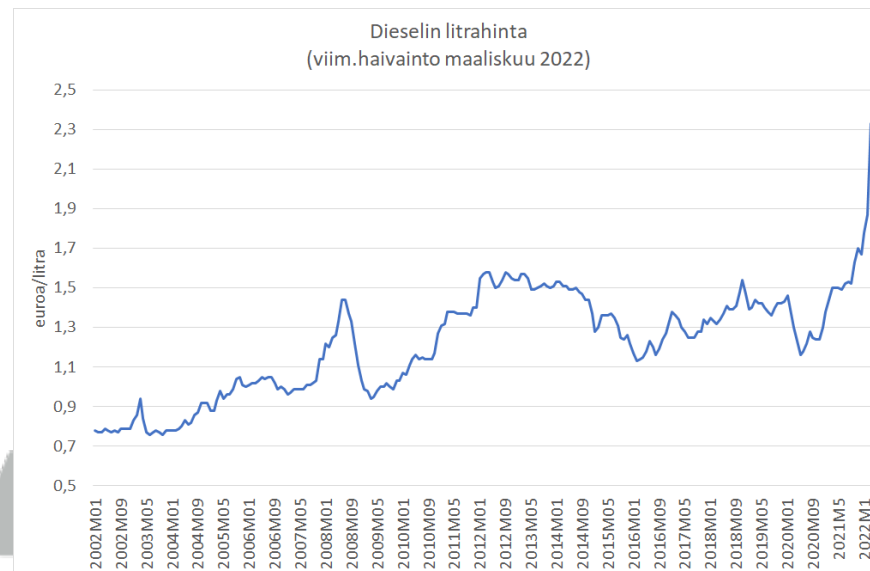
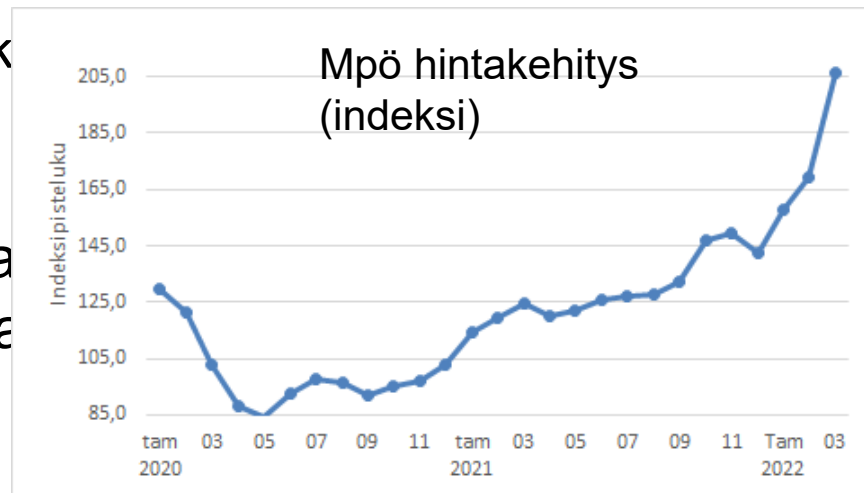
Hinnan ja kustannuksen tason ero Kasvanut → Ongelma kannattavuuden ylläpitämisessä

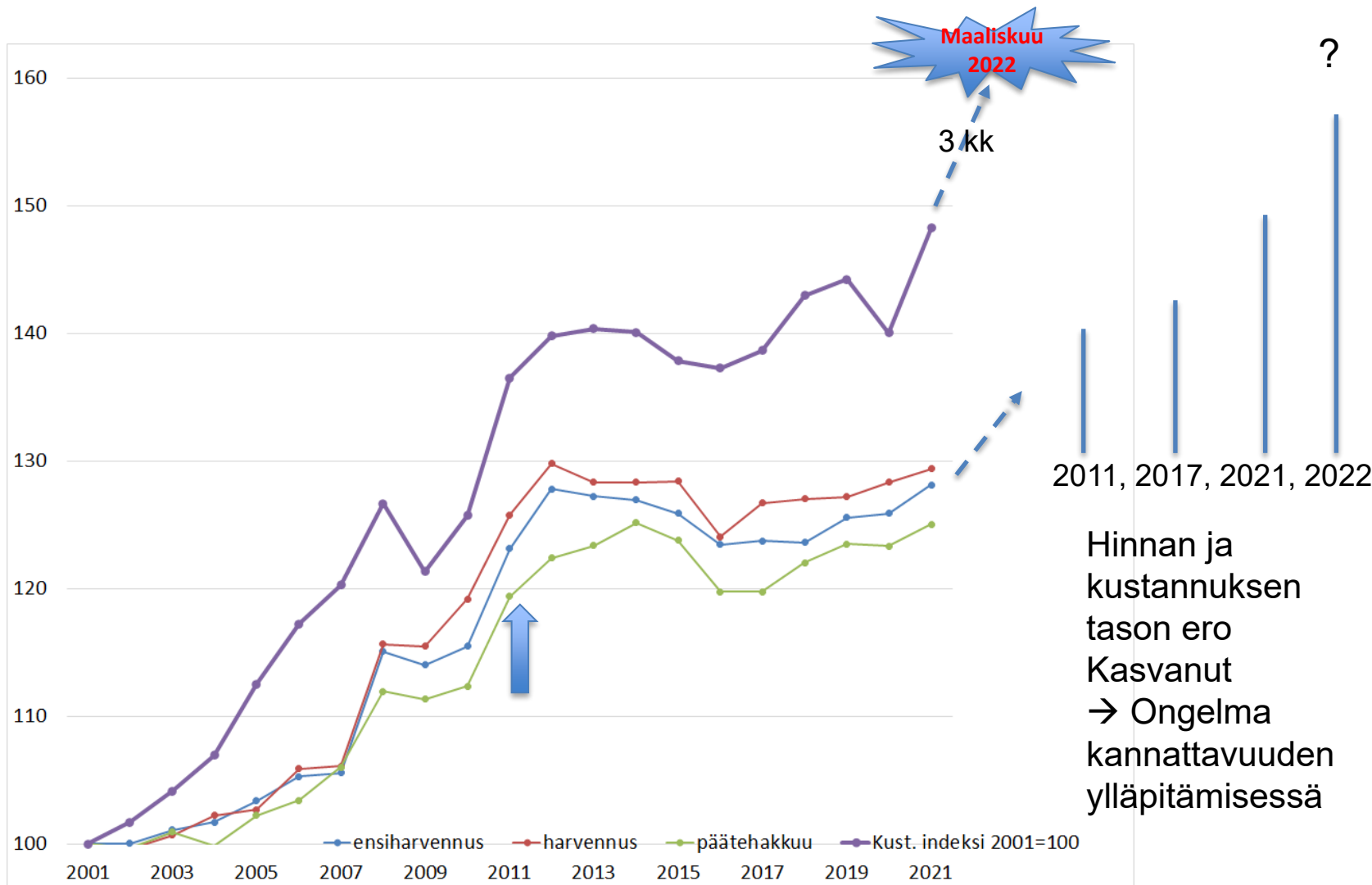
KONEYRITTÄJÄT

Venäjän hyökkäys 24.2.-22 Ukrainaan – vaikutuksia

- **Dieselin ja MPÖ:n raju hinnannousu**
 - akuutti kassakriisi. Polttoainelasku kaksinkertaistui 3 kk:ssa
- **Urean saatavuus- ja hintaongelma**
 - Ad Blue, kantokäsittelyaine / pulaa
 - vaikeus kaluston liikkumiseen ja kesähakkuisiin
- **Metallia ja öljyä sisältävien tarvikkeiden hintojen kallistuminen**
- **Koneiden hintojen nousu**
- **Lisäksi koronan jälkimainingeissa komponenttipula ja niiden hinta**

1. b ja c URAKOINTIHINNAT ja KUSTANNUKSET

KONEYRITTÄJÄT

Kustannusten ja hintojen kehityksen välinen ero kasvaa

Jos tuottavuus ei kasva samassa tahdissa, kannattavuus heikkenee

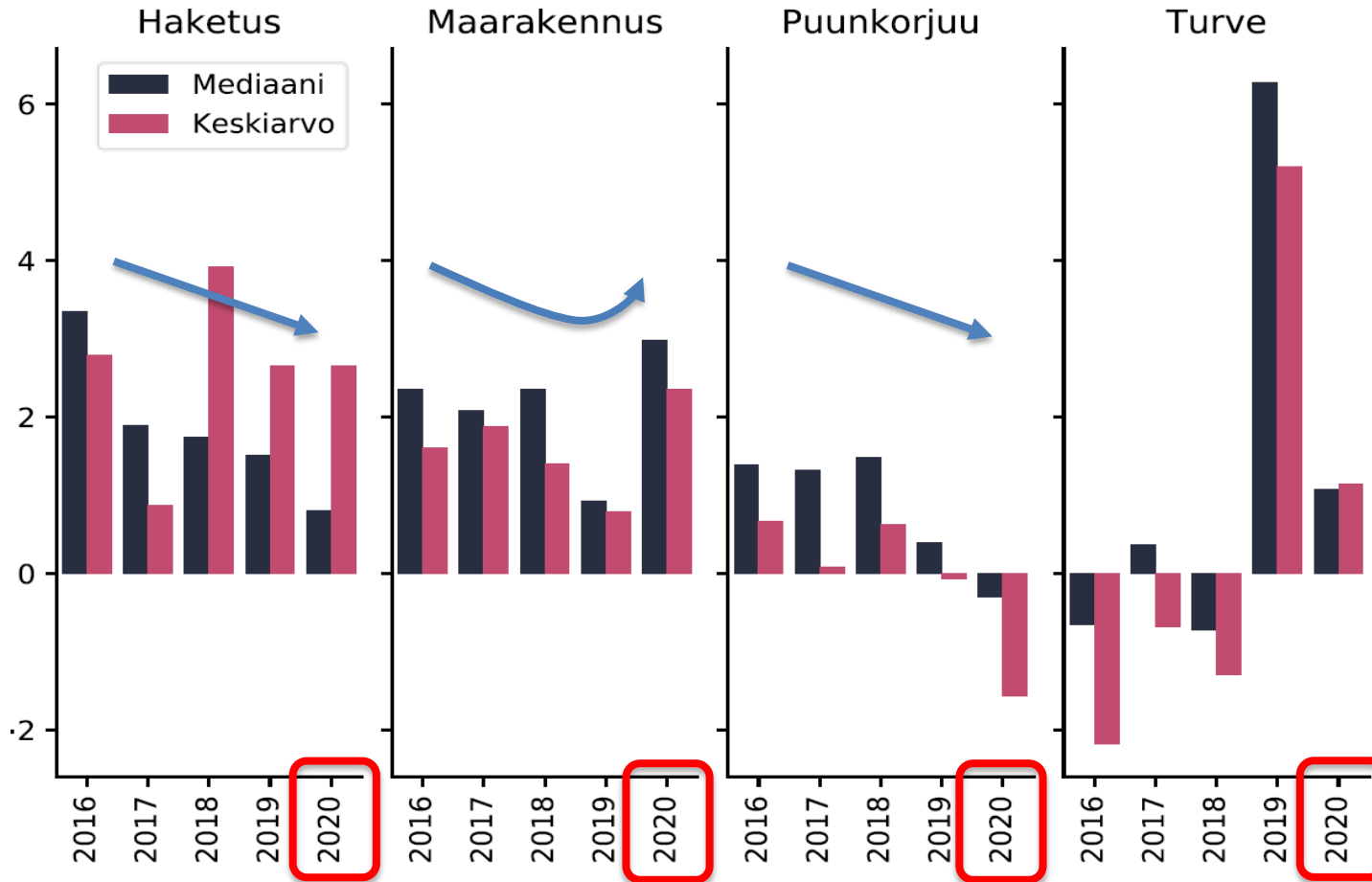
... ja näin on käynyt ja jo ennen sotaa

KANNATTAVUUS

Palkkakorjattu liike-tulos

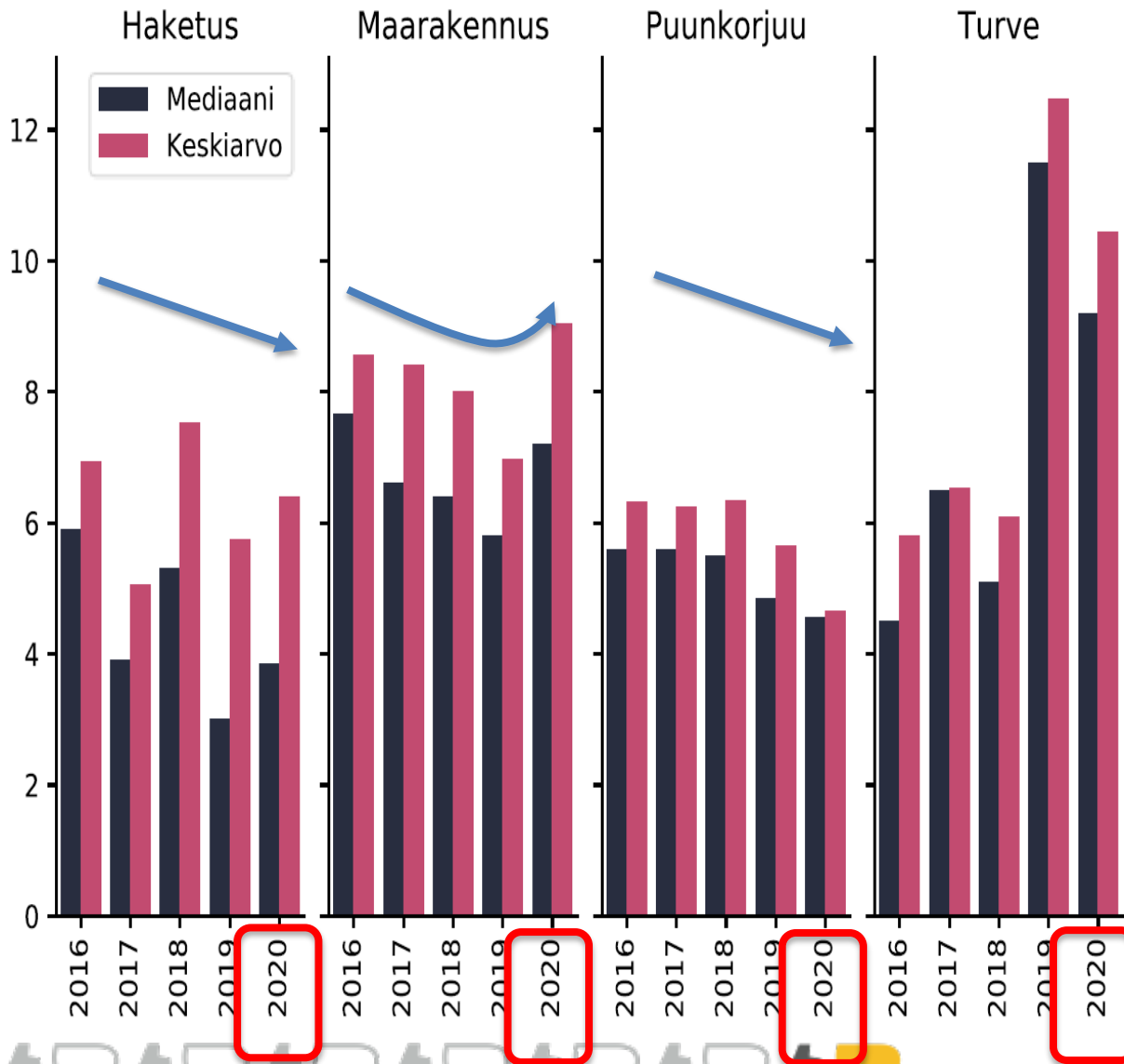
Palkkakorjaus = yrittäjän työpanokselle hinta. Se on + 30 000e / 20 000 e kustannuslisä tuloslaskelmaan yrityksen koosta riippuen.

Liiketulos on virallisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos, joka kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäänyt jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. Tunnusluku huomio toimintakulujen lisäksi myös yrityksen käyttöomaisuuden kulumisen eli poistot.

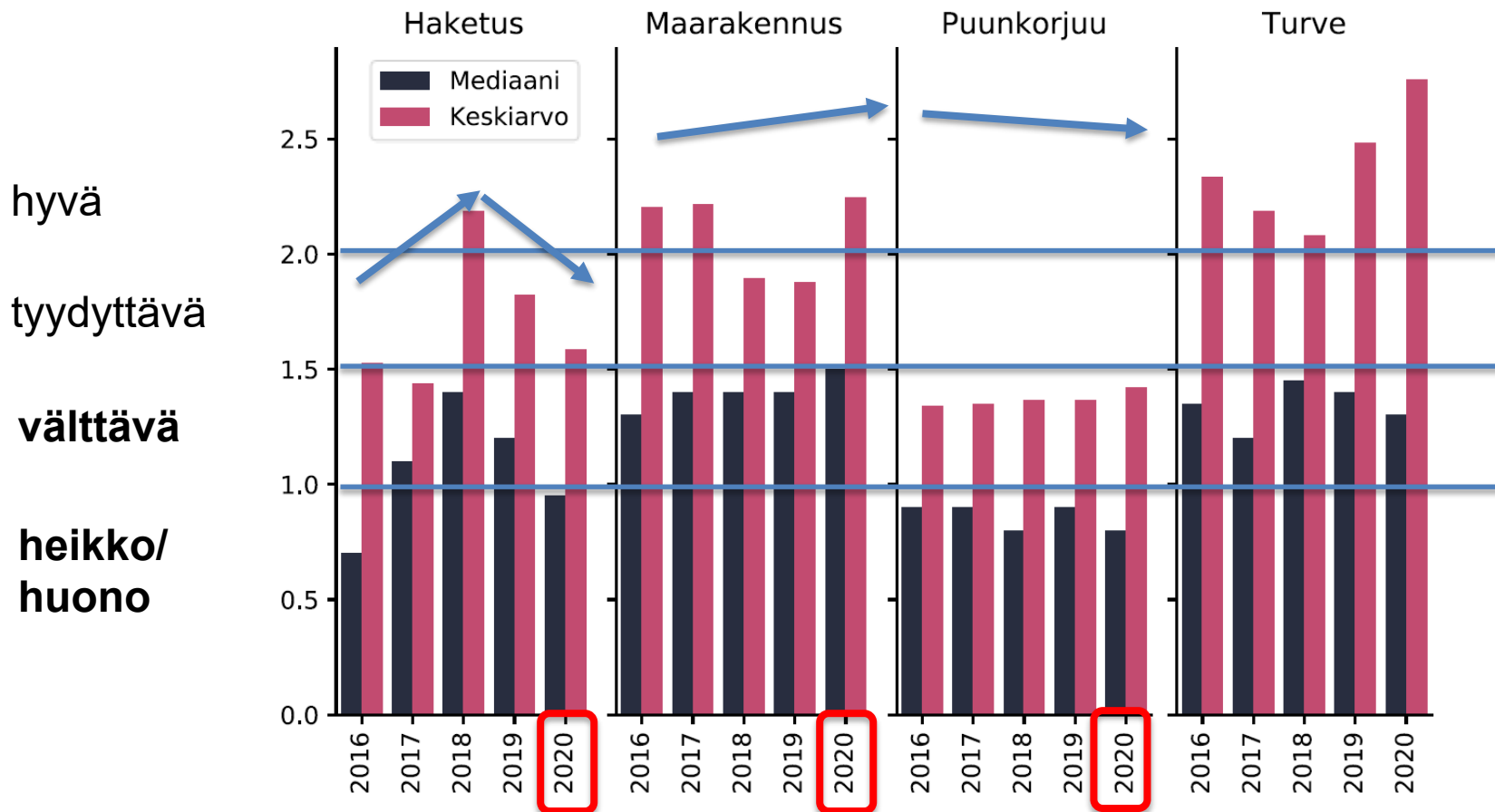
KONEYRITTÄJÄT

Liiketulos

KONEYRITTÄJÄT

Maksuvalmius – current ratio

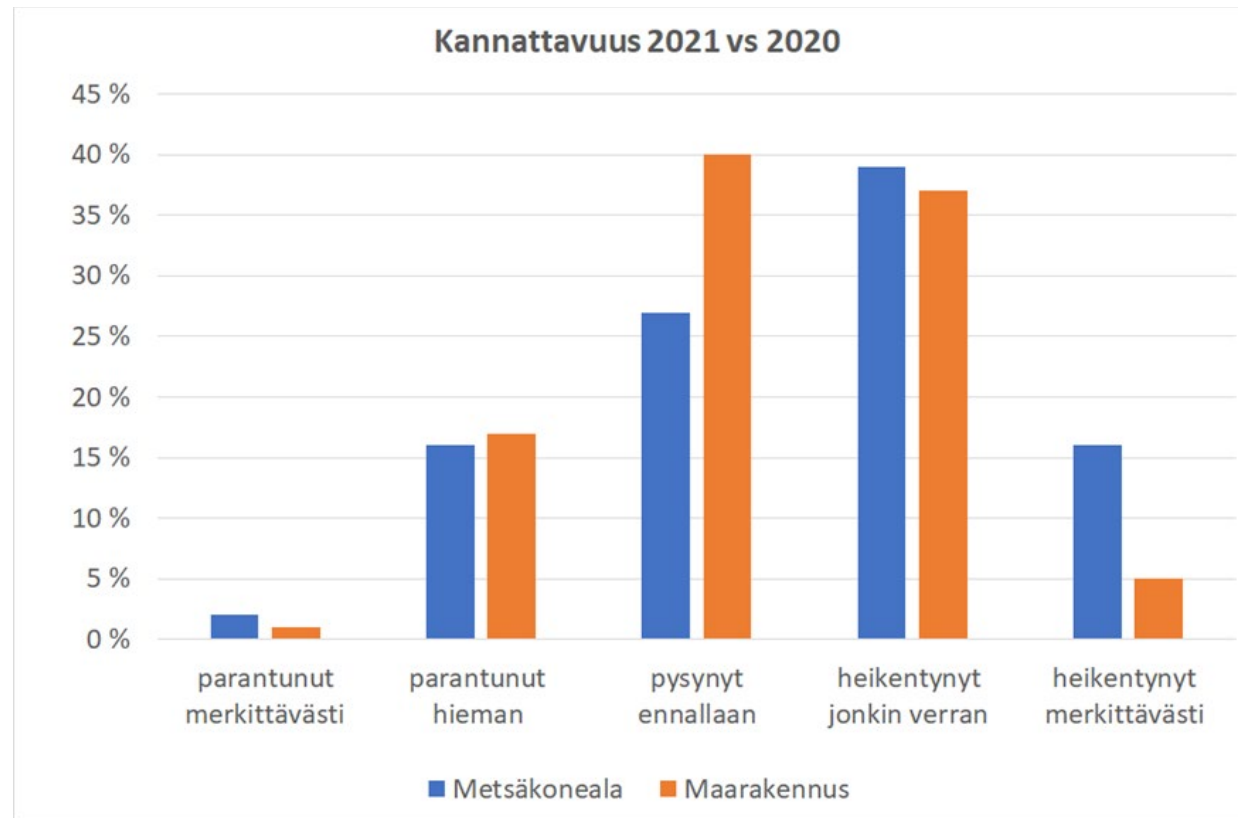
Current ratio mittaa yrityksen maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä. Luvun ideana on verrata nopeasti rahaksi muutettavien erien suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä maksuistaan ajallaan ja edullisimmalla tavalla.

KONEYRITTÄJÄT

Kannattavuus vuonna 2021

- Ei ole vielä tilastoitua tietoa:
 - Korjuumäärät kehittyivät suotuisasti (↑)
 - Korjuukelit olivat varsin hyvät (↑)
 - Kustannukset nousivat melko voimakkaasti (+5,9%) vuoden aikana (↑)

Lähde: Koneyrittäjät markkinatilannekysely syksy 2021

Kannattavuus vuonna 2022

- Ei ole vielä tilastoitua tietoa:
 - Korjuumäärät kehittyvät suotuisasti– Venäjän tuontipuu pois pelistä (+)
 - Korjuukelit ovat olleet hyvät (+)
 - UPMIakko (-)
 - Kustannukset nousivat hyvin voimakkaasti (+6,9%/3kk) alkuvuoden aikana-()
 - Hintajoustot – alkanut näkyä, riittävyys ? (+)/

2. URAKOINNIN ILMAPIIRI

- Metsälehdteen kysely koneyrittäjille tammikuussa 2022
 - Liki 250 vastaajaa – edustava otos
 - **69%** - Kaksi kolmesta puunkorjuuyrittäjästä kokee, että aidot **mahdollisuudet vaikuttaa** puunkorjuun sopimusneuvotteluihin ovat **huonot**.
 - **50%** - Puolella korjuuyrittäjistä **motivaatio** korjuuyrittämiseen on tällä hetkellä **vähäistä tai erittäin vähäistä**.
 - **49%** - **Tuottavuuspaineet** vaikuttavat joka toisen korjuuyrittäjän **työn jälkeen**. (vastaajan oma arvio, ei työmailla mitattu fakta)

Näillä eväillä pitäisi kasvattaa puunkorjuun (energia- ja teollisuuspuu) volyymia ja houkutella uusia työntekijöitä alalle. Olemme ison haasteen edessä.

- **Epäsymmetria urakointisuhteessa ja sen mukaiset menettelytavat ovat ajamassa ”veneën” karille**
 - Pienyritysten palvelukykyä arvostetaan, mutta
 - Pienyritysten katemarginaali puristettu pieneksi
 - Pienyritysten vaikutusmahdollisuudet sopimusehtoihin olemattomat - sanelua
 - Pienyritysten kannattavuus heikentynyt trendinomaisesti
 - Hintajousto markkinoilla on (ollut) olematon ja hidastuunut

3. NÄKYMÄT

- Urakointipalveluiden kysyntänäkymä on hyvä;
 - Puupohjaisten tuotteiden hyvä **kysyntä maailmalla** – kysyntätaso korkealla
 - **Investoinnit** sahoihin, sellun tuotantoon, kartongin tuotantoon – puun kysyntä kasvaa
 - **Turpeen korvaaminen** - useita TWh korvattavana = **useita milj.m³ puuta**
 - Venäjän **sota** → huolto- ja toimitusvarmuus, kotimaisuus korostuvat
 - » Tuontipuun korvaaminen - n. **10 milj.m³** tuotu Venäjältä
- **hakkuut, haketus, kuljetus, jopa turpeen nosto lisääntyvät.**
- Hakkukertymä 2023 > 80 milj.m³**
- 10 miljoonaa m³ hakkuita tarkoittaa noin 800-1000 htv lisää työtä
 - työvoimahaaste?
- Onko keuhko kannattavuus kasvun haittana?

- **Metsäalan toimintaympäristön turbulenssi ja metsiin vaikuttavien politiikoiden epävarmuus ja ristiriitaisuus vaikeuttaa toimintaympäristöä**
 - EU-aloitteet - ympäristöaloitteet ”jyrää”
 - Kotimaasta ei lähde yhtenäistä viestiä keskustelu polarisoitunut
 - Muutosten yritysvaikutukset hämärän peitossa (vrt. turpeen kohtalo)

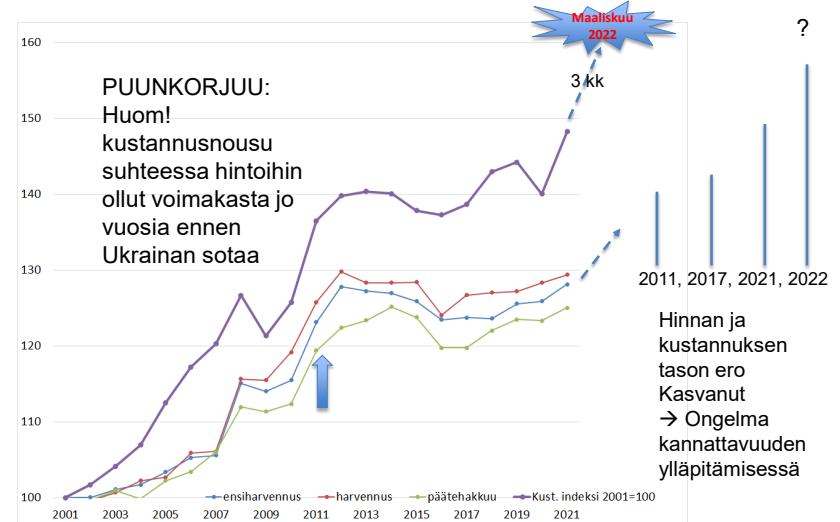
- **Kustannusten ja tuottojen hallinta** avainasemassa

- Seurantajärjestelmät
- Tavoitteet
- Neuvotteluosaaminen
- Henkilöstöjohtaminen (osaaminen, työkalut, kannusteet, ilmapiiri)

- **Palvelun kehittäminen**

Näissä kaikissa on koneyrittäjillä rutkasti parannettavaa.

1. b ja c URAKOINTIHINNAT ja KUSTANNUKSE

Puuhuollon keväthuolto! 12.5.2022

10

Lähde: Tilastokeskus ja Koneyrittäjät hintakyselyt

- **Urakoinnin hinnoittelu- ja sopimusjärjestelmä kaipaa ”viilausta”**

- Notkeampaa hintajoustoa tarvitaan (polttoaineklausuuli, indeksiehto.
- Tasavertaisuutta, vaikutusmahdollisuutta sopimusten rakentamiseen
- Parempaa sopimusriskin jakamista;
- Vihreä siirtymä: tuotot suhteessa panostuksiin ja uhrauksiin olisi oltava arvoketjun eri osissa tasapainossa → muuten ei kaikkia pysy mukana (oikeudenmukainen siirtymä) (panostukset ja uhraukset; monimuotoisuus, ilmastonmuutokseen reagointi, korjuuvaurioiden välttäminen, päästöjen vähentäminen, datan tuottaminen: → tarvitaan uutta teknologiaa, uusia polttoaineita, uutta osaamista, rajoitteisiin sopeutuminen, jne... Lisäksi tuotetaan muille hyötyjä)

KONEYRITTÄJÄN RISKIKARTTA

ULKOISET RISKIT

<p>Rahoitus</p> <ul style="list-style-type: none"> -rahoituksen saatavuus -korot 	<p>Työvoima</p> <ul style="list-style-type: none"> -työvoiman saatavuus - ammattitaito - osaaminen - koulutus 	<p>Laitte/ konetoimittajat</p> <ul style="list-style-type: none"> -työkoneet -huolto, varaosat -muu kalusto ja laitteet 	<p>Markkinat</p> <ul style="list-style-type: none"> -Suhdanteet -Kilpailijat -kilpailutilanne - alihankkijat -markkina-alue 	<p>Julkinen sektori, lait</p> <ul style="list-style-type: none"> -verotus -tuet (muutokset) -lainsäädäntö -viranomaiset -valvonta, luvat 	<p>Sidosryhmät</p> <ul style="list-style-type: none"> -alan liitot -“ympäristöaktivistit” - vakuutusyhtiöt, - tilitoimistot - kuntalaiset - asiantuntijapalvelut 	<p>Luonnon olosuhteet</p> <ul style="list-style-type: none"> - myrskyt - kuivuus - pakkanen - pitkäaikainen sade
<p>Potentiaaliset asiakkaat</p> <ul style="list-style-type: none"> -vaatimukset -tarpeet -asiaksmenetyks -maksuvalmius 	<p>Sopimukset</p> <ul style="list-style-type: none"> -asiakasluotettavuus -tehtävät - sop. mukaiset -työlajien suhteet -Sopimusmäärät -Urakoinnin rytmi -toiminta-alue -mittaus -asiakkaan vaatimukset <ul style="list-style-type: none"> -hintarakenteet -toimintajärjestelmä -vastuut -riitojen selvittäminen -maksuaikataulut -irtisanominen 		<p>Johtaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -strategia, päätöksenteko -liikeidea -Verkostoituminen -markkinointi, mainonta -seuranta -tiedonhankinta -laskenta ja hinnoittelu -laskutus -atk-laitteet ja ohjelmat 	<p>Verkostoituminen</p> <ul style="list-style-type: none"> -näkemyserot -tietämyksen suojaaminen -toimituskatkot -hinta -aikataulutus -laatu -investoinnit 		
<p>Osaura-koitsijat</p> <ul style="list-style-type: none"> -Laatu, osaaminen -riippuvuus 						

SISÄISET RISKIT

<p>Talous</p> <ul style="list-style-type: none"> - kannattavuus - omavaraisuus - maksuvalmius - investointien suunnittelu - investointien valmistelu - kustannuslaskenta 	<p>Henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> - turvallisuus ja terveys - liikkuminen - osaaminen - työskentelyn edellytykset - yrittäjyys - työsuhteasiat 	<p>Materiaalit, Koneet</p> <ul style="list-style-type: none"> - työkoneet, kalusto, laitteet - kuorma-autot - varastot, toimitilat - varaosat,renkaat,konehallit polttoaine - kallio- ja maa-ainesvarat - vaaralliset aineet 	<p>Tuotanto</p> <ul style="list-style-type: none"> -suunnittelu - työmaat - kuljetukset, siirrot - liikenne - huollot/korjaus <ul style="list-style-type: none"> -ympäristöongelmat, naapurusto - jätehuolto - ilkivalta, sabotaasi - alihankinnat - tuotantokatkot - varastointi
---	--	---	---

Taloudellisen riskin hallinta

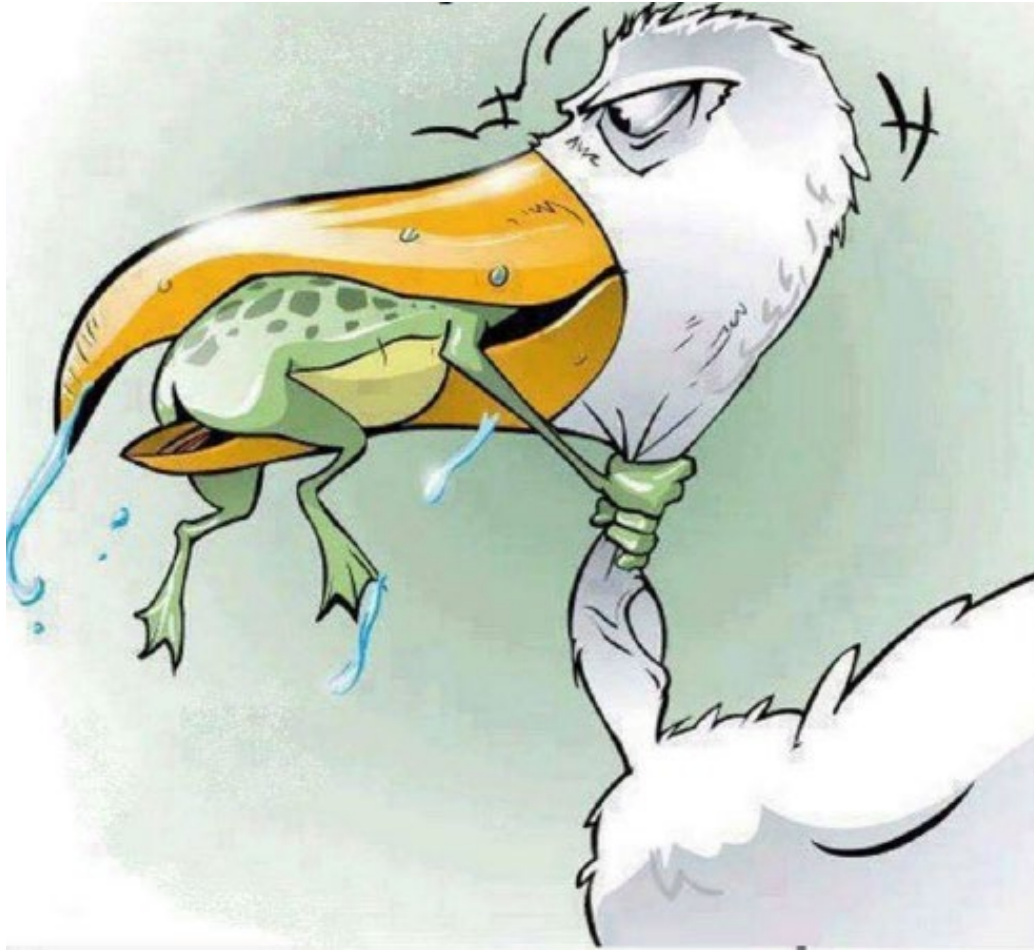
–indeksiehto/polttoaineklausuuli

Taajuus ; kerran kuussa, joka 2. kuukausi, puolen vuoden välein, kerran vuodessa ?

LOPUKSI ASENNETTA

Älä luovuta

Kiitos

